

UNA ESCOLA OBERTA A LA SOCIETAT

L'escola no és una illa. Ni un continent aïllat, ni un planeta allunyat en una galàxia desconeguda. Ben al contrari, l'escola reproduceix la societat que l'acull, i també té la força de transformar-la. L'enorme potencial transformador de l'escola del nostre país rau, d'una banda, en la seva universalitat i, de l'altra, en un element que cal potenciar al màxim: la cultura de la participació, que és, alhora, la més important escola per la democràcia.

L'escola no pot funcionar per ella mateixa, precisament perquè no existeix en el buit. No és cega, ni sorda. Recull el que passa al seu entorn; ho veu i ho sent. D'altra banda, els infants i els joves no arriben als centres tancats en una bombolla d'aire que els protegeix; hi arriben carregant el pes del seu bagatge propi. L'escola no pot, ni ha de voler, obviar aquest bagatge. Ha d'integrar-lo a la classe, fer el necessari per donar cabuda a tots els que són algú en aquest bagatge de l'infant. El sistema educatiu s'ha d'entendre com un sistema obert, on el territori i els agents que hi intervenen han de ser presents en tot moment.

Això vol dir obrir les portes i les finestres de les classes a les famílies, al barri, a les entitats que hi treballen, a les distintes persones que el formen. Vol dir crear, estimular i donar força a una aliança amb el nombre més gran possible de sectors socials. Vol dir aprofitar el coixí de la participació àmplia, diversa i oberta per fer front a les circumstàncies específiques de cada entorn concret, a partir de l'homogeneïtat del sistema educatiu però amb autonomia per integrar el que té de positiu la vida en societat a l'escola.

Lluny de significar una amenaça per als mestres i professors, la participació dels pares, dels germans, de les famílies, i dels diversos agents socials a l'escola és un procés enriquidor. Cal articular noves formes de participació, i no retallar el paper de les que ja existeixen: les AMPES, per exemple, i els Consells Escolars. Sovint passa que a les AMPES, per exemple, només s'hi acosten aquells pares que ja estaven, a priori, interessats per la vida escolar dels seus fills: molts cops, fins i tot, ens trobem que són mestres o professors. L'escola ha de superar aquesta visió: participar en una AMPA ha de ser vist pels pares com una oportunitat, més que com una pèrdua de temps i esforços. Però, a més, no ha de ser l'única manera d'integrar els pares a l'escola. Les aules s'han d'obrir a la seva participació d'una manera menys rígida, menys estandarditzada. El mateix ha de passar amb la resta d'agents de la societat. L'escola ha de fer un esforç per establir uns lligams forts –de confiança mútua, de treball conjunt, d'enriquiment compartit– amb els integrants del seu entorn més proper.

Només així aconseguirem generar la confiança que permetrà que els infants i joves no entenguin l'escola com una entitat totalment allunyada de la seva vida diària. I només així construirem, amb el treball diari de mestres, professors, pares, serveis educatius i entitats, agrupacions i organitzacions socials de tota mena –associacions de veïns, clubs d'esport, sindicats, esplais, grups de teatre, etc.–, una escola integradora, comprensiva, oberta, participativa i democràtica de veritat. I aquesta renovada cultura de la participació permetrà una vida social més activa, que plantarà les llavors de les transformacions socials que ens duren a viure en un món millor, més just i equitatiu. Perquè el petit pas d'integrar –sense complexos ni pors– la vida social a l'escola és un gran salt endavant cap a una vida pública més democràtica.

 Rosa M. Securún

Presidenta de l'Associació de Mestres Rosa Sensat

